

POHJOLAN TOIMITALO KANGASPELLONPUISTON PUOLELTA VUONNA 2013.

POHJOLAN TOIMITALO (LAPINMÄENTIE 1) RAKENNUSHISTORIASELVITYS JA ARKKITEHTUURIANALYYSI

Pohjolan toimitalo (Lapinmäentie 1) valmistui kutsukilpailun tuloksena vuonna 1969. Kutsukilpailuun osallistuivat ajan suomalaisen arkkitehtuurin kärkinimet Alvar Aalto, Heikki Sirén, Viljo Revell sekä Eino Tuompo. Revellin kuoltua kilpailun alkuvaiheessa rakennuksen suunnittelijaksi tuli kilpailuvoiton jälkeen Heikki Castrén & Co, jolla nimellä Revellin toimiston töitä jatkettiin.

Uudesta Pohjolan pääkonttorista haluttiin tehdä oman aikansa kokonaistaideteos edeltäjänsä, Gesellius-Lindgren-Saarisen Helsingin ydinkeskustaan suunnitteleman Pohjolan talon (1901) tapaan. 1960-luvun arkkitehtuurivirtaukset: järjestelmäajattelu, moduulimitoitus, rationalismi, konstruktivismi sekä vaatimus arkkitehtuurin anonyymiudesta vaikuttivat toimitalon suunnittelun taustalla. Alkuperäinen rakennus muodostuu 11-kerroksisesta toimistotornista ja sitä ympäröivästä jalustaosasta. Rakennusta laajennettiin 1980-luvulla Castrén-Jauhiainen-Nuuttila Oy:n suunnitelmien mukaisesti. Laajennusvaihe valmistui lopullisesti vuonna 1988. Arkkitehtuuriltaan laajennusvaihe jatkoi alkuperäistä muutokieltä pienin muunnoksien.

POHJOLAN TOIMITALON SISÄTILOJA VUONNA 2013.

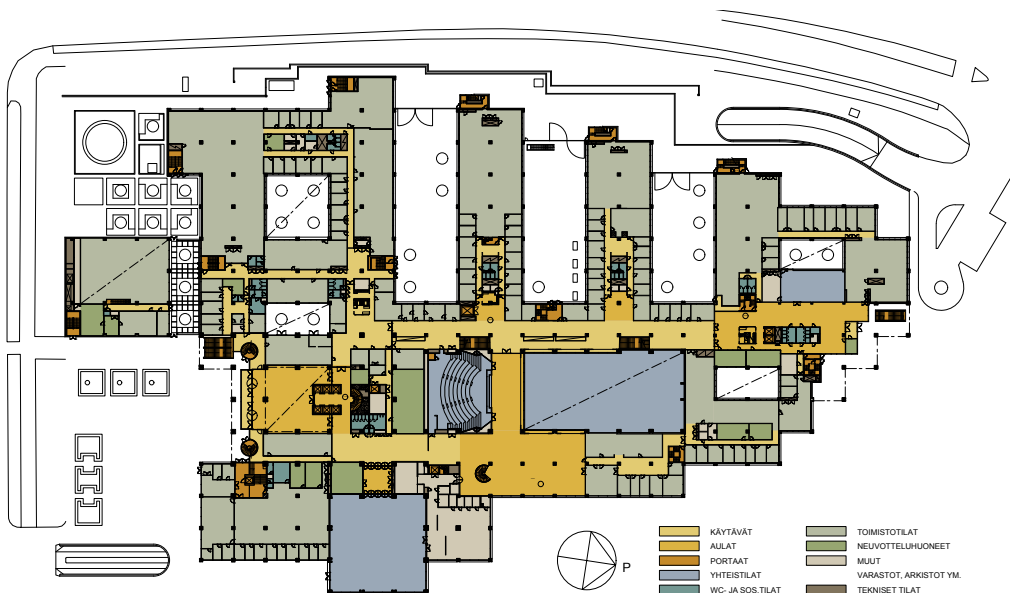
Rakennushistoriaselvitystyö tehtiin kaavoituksen ja keväällä 2014 järjestetyn kaavakilpailun pohja-aineistoksi. Selvitystyön teetti Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston (KSV) pyynnöstä SRV Yhtiöt Oyj, joka toimii kiinteistön omistavan yhdysvaltalaisen kiinteistösijoitusyhtiön W.P.Carey Inc:n yhteistyötahona Suomessa. Tehtävään kuului myös Pohjolan toimitalon ja sen eri osien arkkitehtuurin ja rakennushistorian analysointi ja arvotus.

Pohjolan toimitalo on kokonsa¹ ja nuoren ikänsä johdosta vaativa rakennushistoriaselvityskohde. Uudemmassa, 1970- ja -80-lukujen modernista arkkitehtuurista on tehty rakennushistoriaselvityksiä toistaiseksi suhteellisen vähän, joten kohteen sijoittaminen ja vertaaminen aikakauden muuhun arkkitehtuuriin vaati laajahkon pohjatyon.

¹ Rakennettu pinta-ala on noin 90 000 m².

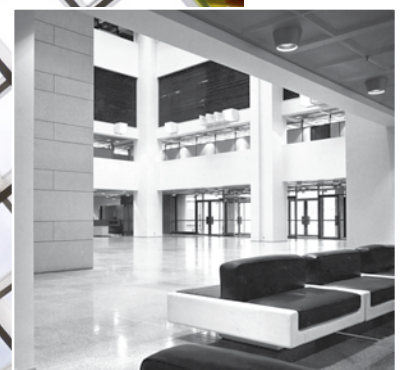

TILATYYPPIKAAVIO, 1.KRS. AMOY 2013.

POHJOLAN TOIMITALON SISÄTILOJA VUONNA 2013.

KAMUNEN 1970.

SISÄLLYSLUETTELO

Perustietolomake	6	6 POHJOLAN TOIMITALO – ANALYYSI JA ARVOT	152
Johdanto	7	Pohjolan toimitalon arkkitehtuuri	154
1 1960-LUVUN ARKKITEHTUURI		Pohjolan toimitalon arvot	159
Toimistoarkkitehtuurin trendejä 1960-luvulla	9	LÄHTEET	
1960-luku – konstruktivismi ja järjestelmäsuunnittelu	11	Arkistoluettelo ja lyhenteet	161
1960-luvun suomalaisen toimistoarkkitehtuurin esimerkkejä	16	LIITTEET	
Arkkitehtuuritoimisto Heikki Castrén & Co.	18	Liite 1: v. 1969 pohjapiirustukset 1:1000	162
2 POHJOLAN TOIMITALO - ERI RAKENNUSVAIHEET		Liite 2: v. 1989 pohjapiirustukset 1:1000	168
Rakennusvaiheet, 3D-mallinnus	20		
Kutsukilpailu, suunnittelu ja rakentaminen	22		
1. rakennusvaihe	30		
1980-88 Laajennusvaihe	31		
Myöhemmät muutokset	33		
3 ULKOARKKITEHTUURI, MASSOITTELU JA RAKENTEET			
Rakennuksen ulkoasu	35		
Rakennusvaiheet, julkisivut 1:1500	36		
Suhde ympäristöön	43		
4 SISÄTILOJEN ARKKITEHTUURI	52		
Pohjapiirrokskaaviot tilatyypeittäin 1:1000	54		
Pohjaratkaisu	59		
Pohja- ja rakennejärjestelmät	64		
Tilajoustavuus ja toistuvat rakennusosat	80		
5 SISÄTILAINVENTOINTI TILARYHMITÄIN	96		
1 Jalustaosa 1969 – yhteistilat	98		
2 Jalustaosa 1969 – toimistot	114		
3 A-torni 1969 – toimistot	120		
4 Jalustaosa laajennusvaihe – yhteistilat	126		
5 Jalustaosa laajennusvaihe – toimistot	132		
6 B-torni laajennusvaihe – toimistot	136		
7 Kellari 1969 – huolto, paikoitus ja virkistys	138		
8 Kellari laajennusvaihe – huolto ja paikoitus	144		
9 3. kerros – tekniikka	148		

Pohjolan toimitalon rakennushistoriaselvitys ja arkkitehtuurianalyysi 5

